

**“Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” (“Китепкана иши жөнүндө”,
 “Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына)
 Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбооруна
 САЛЫШТЫРМА ТАБЛИЦА**

“Китепкана иши жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы	
Колдонуудагы редакция	Сунушталган редакция
<p>1-берене. Ушул Мыйзамдын жөнгө салуу предмети</p> <p>Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасында китепкана ишин сактап калуунун жана өнүктүрүүнүн укуктук базасы болуп саналат жана адамдын, коомдук бирикмелердин, элдердин жана этностук жалпылыктардын маалыматка эркин ээ болууга, рухий эркин өнүгүүгө, улуттук жана дүйнөлүк маданияттын баалуулуктарына аралашууга, ошондой эле маданий, илимий жана билим берүү иштерине эркин жетишүү укугуна кепилдик берүүчү китепкана ишинин принциптерин белгилейт.</p> <p>Ушул Мыйзам эл аралык укуктун принциптерине жана ченемдерине ылайык китепкана ишин уюштуруунун жалпы маселелерин, китепкана иши жаатында мамлекеттин, жарандардын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын ортосундагы өз ара мамилелерди жөнгө салат.</p>	<p>1-берене. Китепкана иши тармагындагы мамлекеттик саясаттын максаттары, милдеттери жана принциптери.</p> <p>Ушул Мыйзам эл аралык укуктун принциптерине жана ченемдерине ылайык китепкана ишин уюштуруунун жалпы маселелерин, китепкана иши жаатында мамлекеттин, жарандардын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын ортосундагы өз ара мамилелерди жөнгө салат.</p> <p>Ушул Мыйзамдын максаты Кыргыз Республикасында китепкана ишин сактоо жана өнүктүрүү болуп саналат.</p> <p>Ушул Мыйзамдын милдеттери болуп төмөндөгүлөр эсептелет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - китепканалардын адамдын, коомдук бирикмелердин, элдердин жана этностук коомчулуктардын маалыматка эркин жетүү, эркин рухий өнүгүү укуктарына кепилдик берген иш принциптерин белгилөө; - улуттук жана дүйнөлүк маданияттын баалуулуктарына, ошондой эле маданий, илимий жана билим берүү ишмердигине тартуу; - менчигинин түрүнө карабастан китепканаларды өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүү;

	<p>- китепкана ишинде санариптик технологияларды киргизүү үчүн шарттарды түзүү;</p> <p>- китепкана тармагын маалыматтык, маданий-агартуу жана билим берүү ишмердигинин тармагы катары өнүктүрүү.”;</p>
<p>1¹-берене. Негизги түшүнүктөр</p> <p>Ушул Мыйзамда төмөнкү түшүнүктөр колдонулат:</p> <p>китепкана - басма жана кол жазма документтердин, графикалык, аудиовизуалдык материалдардын, электрондук алып жүрүүчүлөрдөгү документтердин уюштурулган фондусу бар жана аны жеке жана юридикалык жактарга убактылуу пайдаланууга берүүчү мекеме;</p> <p>китепкана фонду - калкты китепканалык тейлөө максатында эсепке алууга, комплектөөгө, сактоого жана пайдаланууга тийиш болгон, уюштуруучулук жана функционалдык жактан өз ара байланышкан, ар кандай багыттагы жана статустагы документтердин тартипке келтирилген жыйындысы;</p> <p>китепкана иши - милдеттерине китепкана тармактарын түзүү жана өнүктүрүү, алардын фонддорун түзүү жана иштетүү, китепканалардын пайдалануучуларын китепканалык, маалыматтык жана маалымдама-библиографиялык тейлөөнү уюштуруу, китепканаларды өнүктүрүүнү илимий жана методикалык камсыз кылуу кирген маалыматтык, маданий-агартуучулук жана билим берүү иштеринин тармагы;</p> <p>документ - сактоо жана коомдук пайдалануу максатында текст, үн жазуу же сүрөттөө түрүндө маалымат түшүрүлгөн, убакыт жана мейкиндикте берүүгө багытталган материалдык объект;</p> <p>китеп эстеликтери - өтө жогорку рухий, материалдык баалуулуктагы, аларга карата эсепке алуунун, сактоонун жана колдонуунун өзгөчө режими белгиленген тарыхый, илимий, маданий өзгөчө маанидеги кол жазма китептер же басылмалар;</p>	<p>1¹-берене. Негизги түшүнүктөр</p> <p>Бул Мыйзамда төмөнкү түшүнүктөр колдонулат::</p> <p>китепкана - басма жана кол жазма документтердин, графикалык, аудиовизуалдык материалдардын, электрондук алып жүрүүчүлөрдөгү документтердин уюштурулган фондусу бар жана аны жеке жана юридикалык жактарга убактылуу пайдаланууга берүүчү мекеме;</p> <p>китепкана фонду - калкты китепканалык тейлөө максатында эсепке алууга, комплектөөгө, сактоого жана пайдаланууга тийиш болгон, уюштуруучулук жана функционалдык жактан өз ара байланышкан, ар кандай багыттагы жана статустагы документтердин тартипке келтирилген жыйындысы;</p> <p>китепкана иши - милдеттерине китепкана тармактарын түзүү жана өнүктүрүү, алардын фонддорун түзүү жана иштетүү, китепканалардын пайдалануучуларын китепканалык, маалыматтык жана маалымдама-библиографиялык тейлөөнү уюштуруу, китепканаларды өнүктүрүүнү илимий жана методикалык камсыз кылууга кирген маалыматтык, маданий-агартуучулук жана билим берүү иштеринин тармагы;</p> <p>документ - сактоо жана коомдук пайдалануу максатында текст, үн жазуу же сүрөттөө түрүндө маалымат түшүрүлгөн, убакыт жана мейкиндикте берүүгө багытталган материалдык объект;</p> <p>китеп эстеликтери - өтө жогорку рухий, материалдык баалуулуктагы, аларга карата эсепке алуунун, сактоонун жана колдонуунун өзгөчө режими белгиленген тарыхый, илимий,</p>

<p>жалпыга жеткиликтүү китепкана - жашына, жынысына, улутуна, тилине, билимине, тегине, мүлктүк жана кызматтык абалына, динге болгон мамилесине, ишенимине, коомдук бирикмелерге таандыктуулугуна карабастан жеке жактарга, ошондой эле уюштуруу-укуктук формасына жана менчигинин формасына карабастан юридикалык жактарга анын кызмат көрсөтүүлөрүнөн, өздүк жана башка маалыматтык ресурстарын пайдалануу мүмкүнчүлүгүн берүүчү китепкана;</p> <p>китепканадан пайдалануучу - китепкана кызмат көрсөтүүлөрүн пайдалануучу жеке же юридикалык жак;</p> <p>адистештирилген китепкана - ар кандай алып жүрүүчүлөргө Брайл шрифтиси жана чоңойтулган шрифт менен алынган документтерден, ошондой эле электрондук документтерден турган ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарды тейлеген китепкана;</p> <p>электрондук китепкана - электрондук документтердин ар түрдүү коллекцияларынын сакталышын жана натыйжалуу колдонулушун камсыз кылуучу, системанын өзүндө жайгашкан жана телекоммуникациялык тармактар аркылуу жеткиликтүү болгон маалыматтык система;</p> <p>электрондук документ - маалымат электрондук-санариптик формада берилген документ.</p>	<p>маданий өзгөчө маанидеги кол жазма китептер же басылмалар;</p> <p>жалпыга жеткиликтүү китепкана - жашына, жынысына, улутуна, тилине, билимине, тегине, мүлктүк жана кызматтык абалына, динге болгон мамилесине, ишенимине, коомдук бирикмелерге таандыктуулугуна карабастан жеке жактарга, ошондой эле уюштуруу-укуктук формасына жана менчигинин формасына карабастан юридикалык жактарга анын кызмат көрсөтүүлөрүнөн, өздүк жана башка маалыматтык ресурстарын пайдалануу мүмкүнчүлүгүн берүүчү китепкана</p> <p>китепканадан пайдалануучу - китепкана кызмат көрсөтүүлөрүн пайдалануучу жеке же юридикалык жак;</p> <p>адистештирилген китепкана - ар кандай алып жүрүүчүлөргө Брайл шрифтиси жана чоңойтулган шрифт менен алынган документтерден, ошондой эле электрондук документтерден турган ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарды тейлеген китепкана;</p> <p>электрондук китепкана - электрондук документтердин ар түрдүү коллекцияларынын сакталышын жана натыйжалуу колдонулушун камсыз кылуучу, системанын өзүндө жайгашкан жана телекоммуникациялык тармактар аркылуу жеткиликтүү болгон маалыматтык система;</p> <p>электрондук документ - маалымат электрондук-санариптик формада берилген документ.";</p> <p>“автоматташтырылган китепканалык маалыматтык системасы (АКМС) - китепканалык–маалыматтык процесстерди автоматташтырылган режимде ишке ашыруу, китепкананы пайдалануучуларды тейлөө жана алардын тышкы электрондук маалымат ресурстарына жетүү мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу, ошондой эле китепкана системасынын ишмердүүлүгүн камсыз кылуу үчүн арналган уюштуруучу-</p>
---	--

	<p>функционалдык, технологиялык жана программалык-техникалык комплекс;</p> <p>борборлоштурулган китепкана системасы (БКС) – бул жалпы башкаруунун, бирдиктүү фондун, регионалдык-аймактык бөлүштүрүүнүн (райондук борбордун, шаардын, айылдын) уюштуруучулук жана технологиялык биримдигинин негизинде иштеген, китепкана тейлөөсүнүн негизги түрлөрүн акысыз жүзөөгө ашыруучу жалпыга жеткиликтүү китепканалардын бүтүндөй тармагын түзүүчү китепкана бирикмеси. БКС борбордук китепканадан жана китепканалар филиалдарынан турат”.</p>
<p>4-берене. Китепканалардын негизги түрлөрү</p> <p>Китепканалар мамлекеттик бийликтин бардык деңгээлдеги органдары, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, юридикалык жана жеке жактар тарабынан түзүлүшү мүмкүн.</p> <p>Менчиктин түзүлүштөрүнүн жана формаларынын тартибине ылайык китепканалардын</p> <p>мамлекеттик бийлик органдары тарабынан түзүлгөн мамлекеттик китепканалар, анын ичинде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - республикалык китепканалар; - министрликтердин жана башка аткаруу бийликтеринин китепканалары; <p>жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан түзүлгөн областтык, шаардык, райондук китепканалар;</p> <p>Улуттук илимдер академиясынын, башка академиялардын, илим-изилдөө институттарынын, билим берүү мекемелеринин китепканалары;</p> <p>ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын китепканалары;</p> <p>коомдук бирикмелердин китепканалары;</p> <p>менчик китепканалар;</p>	<p>4-берене. Китепканалардын негизги түрлөрү</p> <p>Китепканалар бардык деңгээлдеги мамлекеттик бийлик органдары, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, юридикалык жана жеке жактар тарабынан уюштурулушу мүмкүн.</p> <p>Мекемелердин тартибине жана менчик формаларына ылайык китепканалардын негизги түрлөрү төмөнкүдөй бөлүнүшөт:</p> <p>мамлекеттик бийлик органдары тарабынан уюштурулган мамлекеттик китепканалар, анын ичинде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - республикалык китепканалар; - министрликтердин жана аткаруу бийлигинин башка органдарынын китепканалары; <p>жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан түзүлгөн областтык, шаардык, райондук китепканалар;</p> <p>Улуттук илимдер академиясынын, башка академиялардын, илимий изилдөө институттарынын, билим берүү мекемелеринин китепканалары;</p> <p>ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын китепканалары;</p> <p>коомдук бирикмелердин китепканалары;</p> <p>менчик китепканалар;</p>

<p>чет өлкөлүк юридикалык жана жеке жактар, ошондой эле Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык эл аралык уюмдар тарабынан уюштурулган китепканалар.</p>	<p>чет өлкөлүк юридикалык жана жеке жактар, ошондой эле Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык эл аралык уюмдар тарабынан уюштурулган китепканалар.;</p> <p>китепканалар-филиалдар (шаардык жана айылдык).</p>
<p>8-берене. Китепканалардан пайдалануучу өзгөчө топтордун укугу</p> <p>Улуттук азчылыктардын өкүлдөрү алардын тилинде китепкана фонду бар болсо, аны пайдаланууга укуктуу.</p> <p>Көрүү боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар жалпыга жеткиликтүү жана атайын адистештирилген китепканаларда тейленүүгө укугу бар. Ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн Кыргыз Республикасынын Өкмөтү китепканалардын имараттарынын жеткиликтүүлүгү жана тейлөөнүн ыңгайлуулугу боюнча шарттарды түзүүгө милдеттүү.</p> <p>Жашы улгайып калган, китепканадан пайдаланууга мүмкүнчүлүгү жок саламаттыгы начар китепкана пайдалануучулары жалпы пайдалануудагы китепканалардын фонддорунан документтерди мамлекеттик программалардын тийиштүү бюджеттери менен каражаттарынын эсебинен каржылоо камсыз кылынган тейлөөнүн сырттан же көчмө формалары аркылуу алууга укуктуу.</p> <p>Балдар жана өспүрүм курагындагылардын китепканасын пайдалануучулар жалпы пайдалануудагы балдар жана өспүрүмдөрдүн адистешкен мамлекеттик китепканаларынан, ошондой эле уставдарына ылайык билим берүү мекемелеринин китепканаларынан пайдаланууга укуктуу.</p>	<p>8-берене. Китепканалардан пайдалануучу өзгөчө топтордун укугу</p> <p>Улуттук азчылыктардын өкүлдөрү алардын тилинде китепкана фонду бар болсо, аны пайдаланууга укуктуу.</p> <p>Көрүү боюнча мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар жалпыга жеткиликтүү жана атайын адистештирилген китепканаларда тейленүүгө укугу бар. Ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети китепканалардын имараттарынын жеткиликтүүлүгү жана тейлөөнүн ыңгайлуулугу боюнча шарттарды түзүүгө милдеттүү.</p> <p>Жашы улгайып калган, китепканадан пайдаланууга мүмкүнчүлүгү жок саламаттыгы начар китепкана пайдалануучулары жалпы пайдалануудагы китепканалардын фонддорунан документтерди мамлекеттик программалардын тийиштүү бюджеттери менен каражаттарынын эсебинен каржылоо камсыз кылынган тейлөөнүн сырттан же көчмө формалары аркылуу алууга укуктуу.</p> <p>Балдар жана өспүрүм курагындагылардын китепканасын пайдалануучулар жалпы пайдалануудагы балдар жана өспүрүмдөрдүн адистешкен мамлекеттик китепканаларынан, ошондой эле уставдарына ылайык билим берүү мекемелеринин китепканаларынан пайдаланууга укуктуу.</p>
<p>13-берене. Китепканалардын укуктары</p> <p>Китепканалар:</p>	<p>13-берене. Китепканалардын укуктары</p> <p>Китепканалар:</p>

<p>өздөрүнүн уставдарында белгиленген максаттарга жана милдеттерге ылайык өз ишмердүүлүктөрүнүн мазмунун жана айкын формаларын өз алдынча аныктоого;</p> <p>түзүүчүлөр менен макулдашуулар боюнча китепканалардан пайдалануу эрежелерин бекитүүгө;</p> <p>сейрек жана баалуу басылмаларды берүүдө, ошондой эле китепканалардан пайдалануулардын эрежелерине ылайык башка учурларда күрөөлөрдүн суммасын аныктоого;</p> <p>китепканалардан пайдалануучулар келтирген зыяндарды компенсациялоонун түрлөрүн жана өлчөмдөрүн китепканалардан пайдалануу эрежелерине ылайык аныктоого;</p> <p>китепканалардын кызмат көрсөтүүлөрүн жана социалдык экономикалык өнүгүү шарттарында, өздөрүнүн негизги ишмердүүлүктөрүнө зыян келтирбегендей абалда китепканалардан пайдалануучуларга сунуш кылуучу тизмелерди кеңейтүү максатында чарбалык ишмердүүлүктү жүзөгө ашырууга;</p> <p>юридикалык жана жеке жактар менен келишимдердин негизинде китепканалык фонддордон пайдалануу шарттарын аныктоого;</p> <p>колдонуудагы мыйзамда белгиленген тартипте китепкана бирикмелерин түзүүгө;</p> <p>китепкана ишинин өнүгүүсүнүн мамлекеттик жана региондук программаларын жүзөгө ашырууга конкурстук же башка негиздерде катышууга;</p> <p>чет өлкөлөрдүн китепканалары жана башка мекемелери же уюмдары менен белгиленген тартипте кызматташууну жүзөгө ашырууга, анын ичинде эл аралык китеп алмашууларды жүргүзүүгө, белгиленген тартипте эл аралык китепканалык жана башка программаларды ишке ашырууга катышууга;</p> <p>өздөрүнүн фонддорун комплектөөнүн булактарын өз алдынча аныктоого;</p>	<p>өздөрүнүн уставдарында белгиленген максаттарга жана милдеттерге ылайык өз ишмердүүлүктөрүнүн мазмунун жана айкын формаларын өз алдынча аныктоого;</p> <p>китепкана иши чөйрөсүндөгү мыйзамга ылайык китепканаларды пайдалануунун эрежелерин өз алдынча бекитүүгө;</p> <p>сейрек жана баалуу басылмаларды берүүдө, ошондой эле китепканалардан пайдалануулардын эрежелерине ылайык башка учурларда күрөөлөрдүн суммасын аныктоого;</p> <p>китепканалардан пайдалануучулар келтирген зыяндарды компенсациялоонун түрлөрүн жана өлчөмдөрүн китепканалардан пайдалануу эрежелерине ылайык аныктоого;</p> <p>китепканалардын кызмат көрсөтүүлөрүн жана социалдык экономикалык өнүгүү шарттарында, өздөрүнүн негизги ишмердүүлүктөрүнө зыян келтирбегендей абалда китепканалардан пайдалануучуларга сунуш кылуучу тизмелерди кеңейтүү максатында чарбалык ишмердүүлүктү жүзөгө ашырууга;</p> <p>юридикалык жана жеке жактар менен келишимдердин негизинде китепканалык фонддордон пайдалануу шарттарын аныктоого;</p> <p>колдонуудагы мыйзамда белгиленген тартипте китепкана бирикмелерин түзүүгө;</p> <p>китепкана ишинин өнүгүүсүнүн мамлекеттик жана региондук программаларын жүзөгө ашырууга конкурстук же башка негиздерде катышууга;</p> <p>чет өлкөлөрдүн китепканалары жана башка мекемелери же уюмдары менен белгиленген тартипте кызматташууну жүзөгө ашырууга, анын ичинде эл аралык китеп алмашууларды жүргүзүүгө, белгиленген тартипте эл аралык уюмдарга кирүүгө, эл аралык китепканалык жана башка программаларды ишке ашырууга катышууга;</p>
--	--

<p>өздөрүнүн фонддоруна колдонуудагы ченемдик укук актыларына ылайык, китепканалардын түзүүчүлөрү менен макулдашылган тартипке ылайык документтерден башка документтерди алып коюуга жана сатып өткөрүүгө укуктуу. Ошол эле учурда китепканалар өздөрүнүн уюштуруу-укуктук формаларына жана менчик түрлөрүнө карабастан, тарыхый-маданий мурас объектилерине кирген, сактоо жана пайдалануу эрежелери колдонуудагы мыйзамга ылайык аныкталган документтерди көчүрүп жазып алууга жана сатып өткөрүүгө;</p> <p>колдонуудагы мыйзамдарга каршы келбеген башка иш-аракеттерди жүргүзүүгө укуктуу.</p> <p>Китепканалар мамлекеттик программалар боюнча чыгарылган документтерди мамлекеттик программалар боюнча басып чыгарылган китептерди алууга артыкчылык укуктарына жана жоюлган китепканалардын документтерин биринчи кезекте алуу укуктарына ээ.</p>	<p>өздөрүнүн фонддорун комплектөөнүн булактарын өз алдынча аныктоого;</p> <p>өздөрүнүн фонддоруна колдонуудагы ченемдик укук актыларына ылайык, китепканалардын түзүүчүлөрү менен макулдашылган тартипке ылайык документтерден башка документтерди алып коюуга жана сатып өткөрүүгө укуктуу. Ошол эле учурда китепканалар өздөрүнүн уюштуруу-укуктук формаларына жана менчик түрлөрүнө карабастан, тарыхый-маданий мурас объектилерине кирген, сактоо жана пайдалануу эрежелери колдонуудагы мыйзамга ылайык аныкталган документтерди көчүрүп жазып алууга жана сатып өткөрүүгө;</p> <p>колдонуудагы мыйзамдарга каршы келбеген башка иш-аракеттерди жүргүзүүгө укуктуу.</p> <p>Китепканалар мамлекеттик программалар боюнча чыгарылган документтерди мамлекеттик программалар боюнча басып чыгарылган китептерди алууга артыкчылык укуктарына жана жоюлган китепканалардын документтерин биринчи кезекте алуу укуктарына ээ.</p>
<p>14-берене. Китепкана иши тармагындагы мамлекеттик саясат</p> <p>Китепкана тармагындагы мамлекеттик саясаттын негизинде - китепканаларды пайдаланууда чогултулган жана сунушталган жалпы көпчүлүккө таандык маалыматтар жана маданий баалуулуктар үчүн шарт түзүү принциби жатат.</p> <p>Мамлекет ушул мыйзамда каралган укуктарга кепил болуп чыга алат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо китепканалардын кесиптик ишмердүүлүктөрүнө кийлигишпейт.</p> <p>Мамлекет тийиштүү салык, кредит жана баа саясатын жүргүзүү аркылуу каржылоо жолу менен китепкана ишинин өнүгүүсүнө колдоо көрсөтөт.</p>	<p>14-берене. Китепкана иши тармагындагы мамлекеттик саясат</p> <p>Китепкана тармагындагы мамлекеттик саясаттын негизинде - китепканаларды пайдаланууда чогултулган жана сунушталган жалпы көпчүлүккө таандык маалыматтар жана маданий баалуулуктар үчүн шарт түзүү принциби жатат.</p> <p>Мамлекет ушул мыйзамда каралган укуктарга кепил болуп чыга алат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган учурларды кошпогондо китепканалардын кесиптик ишмердүүлүктөрүнө кийлигишпейт.</p> <p>Мамлекет тийиштүү салык, кредит жана баа саясатын жүргүзүү аркылуу каржылоо жолу менен китепкана ишинин өнүгүүсүнө колдоо көрсөтөт.</p>

<p>Кыргыз Республикасынын Өкмөтү белгиленген тартипте китепкана ишин өнүктүрүүнүн мамлекеттик программаларын, ошондой эле Кыргыз Республикасында маданиятты сактап калуунун жана өнүктүрүүнүн тутумдук бөлүгү болуп эсептелген программаларды иштеп чыгат. Аткаруу бийлигинин органдары китепкана тейлөөсү боюнча региондор аралык жана ведомстволор аралык байланышты, анын ичинде коомду маалымат менен камсыз кылуу багытындагы иштерди жөнгө салууну уюштурат.</p> <p>Мамлекет калктын социалдык жана экономикалык жактан коргоого алынган кемкарч катмарларын жана топторун (балдарды, уландарды, майыптарды, пенсионерлерди, качкындарды, жумушсуздарды, айыл жеринде жашоочуларды, бийик тоолуу жана аларга теңдеш аймактарда жашагандарды) китепканалык тейлөөнү өнүктүрүүнү колдойт.</p> <p>Мамлекеттик бийлик органдары калкты тейлөөнү акысыз уюштурган мамлекеттик эмес менчик формаларындагы китепканаларды материалдык жактан колдой алат.</p> <p>Мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары китепкана ишинде заманбап маалыматтык жана телекоммуникациялык инфратүзүмдү камсыз кылат жана бардык деңгээлдеги китепканаларда телекоммуникациялык технологиялардын жогорку деңгээлин камсыз кылуу үчүн аларга тең мүмкүнчүлүктөрдү беришет.</p>	<p>Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгиленген тартипте китепкана ишин өнүктүрүүнүн мамлекеттик программаларын, ошондой эле Кыргыз Республикасында маданиятты сактап калуунун жана өнүктүрүүнүн тутумдук бөлүгү болуп эсептелген программаларды иштеп чыгат. Аткаруу бийлигинин органдары китепкана тейлөөсү боюнча региондор аралык жана ведомстволор аралык байланышты, анын ичинде коомду маалымат менен камсыз кылуу багытындагы иштерди жөнгө салууну уюштурат.</p> <p>Мамлекет калктын социалдык жана экономикалык жактан коргоого алынган кемкарч катмарларын жана топторун (балдарды, уландарды, майыптарды, пенсионерлерди, качкындарды, жумушсуздарды, айыл жеринде жашоочуларды, бийик тоолуу жана аларга теңдеш аймактарда жашагандарды) китепканалык тейлөөнү өнүктүрүүнү колдойт.</p> <p>Мамлекеттик бийлик органдары калкты тейлөөнү акысыз уюштурган мамлекеттик эмес менчик формаларындагы китепканаларды материалдык жактан колдой алат.</p> <p>Мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары китепкана ишинде заманбап маалыматтык жана телекоммуникациялык инфратүзүмдү камсыз кылат жана бардык деңгээлдеги китепканаларда автоматаштырылган китепканалык маалыматтык системаны жайылтуу менен телекоммуникациялык технологиялардын жогорку деңгээлин камсыз кылуу үчүн аларга тең мүмкүнчүлүктөрдү беришет.</p>
<p>17-берене. Китепканалар тарыхый-маданий мурастын бир бөлүгү катары</p> <p>Белгиленген тартипте тарыхый-маданий мурастардын объекттерине кирген китепканалар тарыхый-маданий мурастардын</p>	<p>17-берене. Китепканалар тарыхый-маданий мурастын бир бөлүгү катары</p> <p>Белгиленген тартипте тарыхый-маданий мурастардын объекттерине кирген китепканалар тарыхый-маданий</p>

<p>объектилеринин тизмесине киргизилет жана Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык сактоонун жана пайдалануунун өзгөчө тартибинде болот.</p> <p>Китеп эстеликтери улуттук китепкана фондунун өзгөчө баалуу бөлүгү болуп саналат, китеп эстеликтеринин реестринде катталууга тийиш. Документтерди китеп эстелигине киргизүүнүн тартиби, китеп эстеликтерин китеп эстеликтеринин реестринде каттоо жана китеп эстеликтеринин реестрин жүргүзүү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталат.</p>	<p>мурастардын объектилеринин тизмесине киргизилет жана Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык сактоонун жана пайдалануунун өзгөчө тартибинде болот.</p> <p>Китеп эстеликтери улуттук китепкана фондунун өзгөчө баалуу бөлүгү болуп саналат, китеп эстеликтеринин реестринде катталууга тийиш. Документтерди китеп эстелигине киргизүүнүн тартиби, китеп эстеликтерин китеп эстеликтеринин реестринде каттоо жана китеп эстеликтеринин реестрин жүргүзүү Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.</p>
<p>18-берене. Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы Кыргыз Республикасынын бардык элдеринин, Ата Мекендик жана дүйнөлүк маданияттын, илимдин, билим берүүнүн өнүгүүсүнүн кызыкчылыгында коомдун ар тараптуу маалыматка болгон кызыгууларын канааттандырат, китепкананын библиографиялык жана илимий-маалымат ишмердүүлүгүн уюштурат.</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы төмөнкүдөй негизги кызматтарды аткарат: китепкананы пайдалануучуларга Ата Мекендик документтердин кыйла толук жыйынтыктарын, чет элдик илимий маанидеги документтерди топтойт, сактайт жана сунуш кылат; республиканын аймагында жана анын чегинен сырткары басылган Кыргыз Республикасы жөнүндө бардык документтердин таржымал эсептерин уюштурат жана алып берет; улуттук басылмаларды библиографиялык эсепке алууга катышат, китепкана таануу, библиография таануу жана китеп таануу боюнча мамлекеттик маанидеги усулдук, илимий-маалыматтык жана маданий борбор, илим изилдөө мекеме болуп эсептелет, китепкана иши жагынан мамлекеттик саясатты иштеп чыгууга жана жүзөгө ашырууга катышат.</p>	<p>18-берене. Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы коомдун универсалдуу маалыматтык керектөөлөрүн канааттандырат, Кыргыз Республикасынын бардык элдеринин кызыкчылыктары үчүн китепканалык, библиографиялык жана илимий-маалыматтык ишти, ата мекендик жана дүйнөлүк маданиятты, илимди, билим берүүнү өнүктүрүүнү уюштурат.</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы төмөнкү негизги функцияларды аткарат: ата мекендик документтерди, илимий маанилүү чет өлкөлүк документтерди түзөт, сактайт жана китепкананы пайдалануучуларга берет; республиканын аймагында жана анын чегинен тышкары чыгып жаткан Кыргыз Республикасы жөнүндө бардык документтердин библиографиялык эсебин уюштурат жана жүргүзөт; Улуттук басма сөздүн библиографиялык каттоосуна катышат, китепкана таануу, библиография таануу жана китеп чыгаруу боюнча илимий изилдөө мекемеси, мамлекеттик маанидеги методикалык, илимий-маалыматтык жана маданий борбор болуп саналат; китепкана иши тармагындагы мамлекеттик саясатты иштеп чыгууга жана ишке ашырууга катышат.</p>

<p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы ушул мыйзамдын негизинде жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү бекиткен ал жөнүндөгү Жобого ылайык иш жүргүзөт.</p> <p>Кыргыз Республикасынын улуттук китепканасы тарыхый-маданий мурастын өзгөчө баалуу объектине кирет жана түздөн-түз мамлекеттин менчиги болуп эсептелет. Улуттук китепкананын менчик формасын өзгөртүүгө, аны жоюуга жана башкача түрдө өзгөртүүгө жол берилбейт, анын фондуларынын бүтүндүгү жана тартылып алынбастыгы кепилденет.</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасынын имараты, курулмасы жана башка мүлктөрү анын түздөн-түз башкаруусунда, ал ээлеп турган жер участогу анын мөөнөтсүз жана кайтаруусуз пайдалануусунда болот.</p> <p>Өзгөчө баалуу жана сейрек документтерди, басылмаларды жана коллекцияларды камтыган Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасынын фонду Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тарыхый-маданий мурастын объектиси болуп саналат.</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасынын базасында фонддордун сакталышын камсыз кылуу жана коомдук пайдалануу үчүн Улуттук электрондук китепкана түзүлөт.</p>	<p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасы ушул Мыйзамдын жана маданият жаатындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган бекиткен Уставдын негизинде иш жүргүзөт.</p> <p>Кыргыз Республикасынын улуттук китепканасы тарыхый-маданий мурастын өзгөчө баалуу объектине кирет жана түздөн-түз мамлекеттин менчиги болуп эсептелет. Улуттук китепкананын менчик формасын өзгөртүүгө, аны жоюуга жана башкача түрдө өзгөртүүгө жол берилбейт, анын фондуларынын бүтүндүгү жана тартылып алынбастыгы кепилденет.</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасынын имараты, курулмасы жана башка мүлктөрү анын түздөн-түз башкаруусунда, ал ээлеп турган жер участогу анын мөөнөтсүз жана кайтаруусуз пайдалануусунда болот.</p> <p>Өзгөчө баалуу жана сейрек документтерди, басылмаларды жана коллекцияларды камтыган Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасынын фонду Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тарыхый-маданий мурастын объектиси болуп саналат.</p> <p>Кыргыз Республикасынын Улуттук китепканасынын базасында фонддордун сакталышын камсыз кылуу жана коомдук пайдалануу үчүн Улуттук электрондук китепкана түзүлөт.</p>
<p>19-берене. Китепканалык тейлөөнү координациялоону жана кооперациялоону камсыз кылууга мамлекеттин катышуусу</p> <p>Китепканаларды пайдалануучулардын маалыматка болгон керектөөлөрүн толук канааттандыруу, китепканалардын фонддорун сарамжалдуу пайдалануу үчүн мамлекет алардын ресурстарын өз ара пайдаланууга түрткү берет. Бул максатта мамлекеттик бийлик органдары мамлекеттик китепканалардын, анын ичинде борбордук китепканалардын ресурстарын</p>	<p>19-берене. Китепканалык тейлөөнү координациялоону жана кооперациялоону камсыз кылууга мамлекеттин катышуусу</p> <p>Китепканаларды пайдалануучулардын маалыматка болгон керектөөлөрүн толук канааттандыруу, китепканалардын фонддорун сарамжалдуу пайдалануу үчүн мамлекет алардын ресурстарын өз ара пайдаланууга түрткү берет. Бул максатта мамлекеттик бийлик органдары мамлекеттик китепканалардын, анын ичинде борбордук</p>

<p>(китепканалар аралык абонементти, жыйынды каталогдорду, автоматташтырылган маалымат базаларын, депозитарийлерди) өз ара пайдалануу үчүн шарттарды түзүү, китепканалык тейлөөнү координациялоону жана кооперациялоону камсыз кылуу боюнча ишин каржылайт.</p> <p>Мамлекеттик маалыматтык ресурстарды сарамжалдуу пайдаланууну камсыз кылуу үчүн китепкана илимий-техникалык маалымат мекемелери, архивдер, ар кандай деңгээлдеги маалыматтык базасы бар башка ишканалар жана уюмдар менен өз ара аракеттенет. Алардын өз ара аракеттенүү тартиби Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталат.</p> <p>Китепканалардын ишин координациялоо максатында Ведомстволор аралык китепкана кеңеши түзүлөт, ал китепканалык өнүгүү стратегиясы, китепканалык улуттук программалар, китепканалардын ишин координациялоо, китепкана ишинин маанилүү маселелери болуп саналган эксперттик жана консультациялык орган болуп саналат.</p> <p>Ведомстволор аралык китепкана кеңешинин иши Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленген тартипте жүзөгө ашырылат.</p>	<p>китепканалардын ресурстарын (китепканалар аралык абонементти, жыйынды каталогдорду, автоматташтырылган маалымат базаларын, депозитарийлерди) өз ара пайдалануу үчүн шарттарды түзүү, китепканалык тейлөөнү координациялоону жана кооперациялоону камсыз кылуу боюнча ишин каржылайт.</p> <p>Мамлекеттик маалыматтык ресурстарды сарамжалдуу пайдаланууну камсыз кылуу үчүн китепкана илимий-техникалык маалымат мекемелери, архивдер, ар кандай деңгээлдеги маалыматтык базасы бар башка ишканалар жана уюмдар менен өз ара аракеттенет. Алардын өз ара аракеттенүү тартиби Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат.</p> <p>Китепканалардын ишин координациялоо максатында ведомстволор аралык китепкана кеңеши түзүлөт, ал китепканалык өнүгүү стратегиясы, китепканалык улуттук программалар, китепканалардын ишин координациялоо, китепкана ишинин маанилүү маселелери болуп саналган эксперттик жана консультациялык орган болуп саналат.</p> <p>Ведомстволор аралык китепкана кеңешинин иши Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген тартипте жүзөгө ашырылат.</p>
<p>20-берене. Борбордук китепканалар</p> <p>Китепкана пайдалануучуларына документтердин универсалдуу жыйнактарын түзүүнү, сактоону жана берүүнү жүргүзгөн, китепкана ресурстарын өз ара пайдаланууну уюштурууну жүзөгө ашырган жана башка китепканаларга методикалык жардамдарды көрсөткөн китепканаларга (областтык, шаардык, райондук) Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленүүчү тартипте "борбордук" статусу ыйгарылат.</p> <p>Борбордук китепкананын функцияларын төмөнкүлөр аткарышат:</p> <p>областта - областтык китепкана;</p>	<p>20-берене. Борбордук китепканалар</p> <p>Китепкана пайдалануучуларына документтердин универсалдуу жыйнактарын түзүүнү, сактоону жана берүүнү жүргүзгөн, китепкана ресурстарын өз ара пайдаланууну уюштурууну жүзөгө ашырган жана башка китепканаларга методикалык жардамдарды көрсөткөн китепканаларга (областтык, шаардык, райондук) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленүүчү тартипте "борбордук" статусу ыйгарылат.</p> <p>Борбордук китепкананын функцияларын төмөнкүлөр аткарышат:</p>

<p>шаарда - борбордук шаардык китепкана; райондо - борбордук райондук китепкана.</p> <p>Борборлоштурулган китепкана өзү тейлеген аймактын чегинде китепканалардан пайдалануучуларга ар тараптуу документтердин жыйнагын чогултууга, сактоого жана сунуш кылууга, китепкана ресурстарын биргелешип пайдаланууну жана китепканаларга усулдук жардам көрсөтүүнү уюштурууга милдеттүү.</p> <p>Мамлекеттик бийликтин областтык, шаардык, райондук органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тармактын түзүлүшү жана китепканалардан пайдалануучулардын өзгөчө топторун тейлөө боюнча (балдардын жана өспүрүмдөрдүн курактагы, азиздер менен начар көргөндөрдүн ж.б.) адистешкен борбордоштурулган китепканаларды түзүшү мүмкүн.</p> <p>Борборлоштурулган китепканалардын милдети - белгиленген тартипке ылайык бир нече китепканалардын ортосунда бөлүштүрүлүшү мүмкүн. Мындай болгон учурда алар өздөрүнүн кызмат көрсөтүүлөрүнүн көлөмүнө жараша бюджеттен каржыланат.</p> <p>Мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары борбордук китепканалардын жетекчилигинде турган региондордун борборлоштурулган китепкана системасынын курамына кирген, баштапкы звенодон - айылдык жана шаардык китепканалардан - филиалдардан турган, өз кезегинде ушул региондордун областтык китепканалары менен бириккен, жалпы пайдалануудагы китепканалардын бирдиктүү тармагын сактап калууну камсыз кылышат.</p>	<p>областта - областтык китепкана; шаарда - борбордук шаардык китепкана; райондо - борбордук райондук китепкана.</p> <p>Борборлоштурулган китепкана өзү тейлеген аймактын чегинде китепканалардан пайдалануучуларга ар тараптуу документтердин жыйнагын чогултууга, сактоого жана сунуш кылууга, китепкана ресурстарын биргелешип пайдаланууну жана китепканаларга усулдук жардам көрсөтүүнү уюштурууга милдеттүү.</p> <p>Мамлекеттик бийликтин областтык, шаардык, райондук органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тармактын түзүлүшү жана китепканалардан пайдалануучулардын өзгөчө топторун тейлөө боюнча (балдардын жана өспүрүмдөрдүн курактагы, азиздер менен начар көргөндөрдүн ж.б.) адистешкен борбордоштурулган китепканаларды түзүшү мүмкүн.</p> <p>Борборлоштурулган китепканалардын милдети - белгиленген тартипке ылайык бир нече китепканалардын ортосунда бөлүштүрүлүшү мүмкүн. Мындай болгон учурда алар өздөрүнүн кызмат көрсөтүүлөрүнүн көлөмүнө жараша бюджеттен каржыланат.</p> <p>Мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары борбордук китепканалардын жетекчилигинде турган региондордун борборлоштурулган китепкана системасынын курамына кирген, баштапкы звенодон - айылдык жана шаардык китепканалардан - филиалдардан турган, өз кезегинде ушул региондордун областтык китепканалары менен бириккен, жалпы пайдалануудагы китепканалардын бирдиктүү тармагын сактап калууну камсыз кылышат.</p>
<p>26-берене. Китепканалардын кызматкерлеринин эмгектик мамилелери</p>	<p>26-берене. Китепканалардын кызматкерлеринин эмгектик мамилелери</p>

<p>Китепкана кызматкерлеринин эмгектик мамилелери Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси менен жөнгө салынат.</p> <p>Мамлекеттик китепканалардын кызматкерлери Кыргыз Республикасынын Өкмөтү белгилеген тартипте мезгилдүү аттестациялоодон өтүшөт.</p>	<p>Китепкана кызматкерлеринин эмгектик мамилелери Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси менен жөнгө салынат.</p> <p>Мамлекеттик китепканалардын кызматкерлери Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте мезгилдүү аттестациялоодон өтүшөт.</p>
	<p>26¹ -берене. Ушул Мыйзамды бузгандык үчүн жоопкерчилик.</p> <p>Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдары, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана кызмат адамдары ушул Мыйзамды аткарбагандыгы үчүн Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” мыйзамына ылайык жоопкерчилик тартат.</p>
<p>“Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы</p>	
<p>Колдонуудагы редакция</p>	<p>Сунушталган редакция</p>
<p>2-берене. Ушул Мыйзамда пайдаланылуучу негизги түшүнүктөр жана терминдер</p> <p>Ушул Мыйзамда төмөнкүдөй түшүнүктөр жана терминдер пайдаланылат:</p> <p>"Кыргыз Республикасынын элдеринин материалдык эмес маданий мурасы (мындан ары текст боюнча - материалдык эмес маданий мурасы) - элдер, жамааттар, топтор жана кээ бир учурларда айрым адамдар тарабынан алардын материалдык эмес маданий мурасынын бөлүгү катары таанылган үрп адаттар, салттуу оюндар, спорттун улуттук түрлөрү көрсөтүү менен туюнтуунун формалары, билим менен көндүмдөр, ошондой эле аларга байланыштуу аспаптар, буюмдар, артефакттар жана маданий айдыңдар";</p>	<p>2-берене. Ушул Мыйзамда пайдаланылуучу негизги түшүнүктөр жана терминдер</p> <p>Ушул Мыйзамда төмөнкүдөй түшүнүктөр жана терминдер пайдаланылат:</p> <p>"Кыргыз Республикасынын элдеринин материалдык эмес маданий мурасы (мындан ары текст боюнча - материалдык эмес маданий мурасы) - элдер, жамааттар, топтор жана кээ бир учурларда айрым адамдар тарабынан алардын материалдык эмес маданий мурасынын бөлүгү катары таанылган үрп адаттар, салттуу оюндар, спорттун улуттук түрлөрү көрсөтүү менен туюнтуунун формалары, билим менен көндүмдөр, ошондой эле аларга байланыштуу аспаптар, буюмдар, артефакттар жана маданий айдыңдар";</p>

материалдык эмес маданий мурастын элементтери - ушул Мыйзамда аныкталган жана маданий мурастын материалдык эмес элементтеринин статусун алган баалуулуктар;

материалдык эмес маданий мурастын элементтерине менчик укугунун субъекттери - Кыргыз Республикасы менчигинин формасына карабастан юридикалык жана жеке жактар.

~~**материалдык эмес маданий мурасты коргоо** — материалдык эмес маданий мурастын жашоого жондомдүүлүгүн камсыз кылуу максатында аларды идентификациялоону, документтештирүүнү, изилдоону, сактоону, коргоону, даңазалоону, формалдуу жана бейформал билим аркылуу берүүнү, алардын ролун жогорулатууну, ошондой эле мындай мурастын ар түрдүү аспектилериин кайра жандандырууну камтыган чараларды көрүү";~~

материалдык эмес маданий мурас жаатындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган - Кыргыз Республикасынын **Өкмөтү** тарабынан ыйгарым укук берилген, материалдык эмес маданий мурасты коргоо жана пайдалануу боюнча мамлекеттик саясатты ишке ашыра турган мамлекеттик орган";

Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасынын элементтеринин улуттук тизмеги (мындан ары - Улуттук тизмеги) - Кыргыз Республикасынын **Өкмөтү** тарабынан бекитилген, материалдык эмес маданий мурастардын элементтеринин банк маалыматтарын өзүнө камтыган, Кыргыз Республикасынын аймагында материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин мамлекеттик инвентаризациялоонун негизги куралы;

материалдык эмес маданий мурастын жазууларынын архиви - коомдук мекемелерде сакталган кагаз, электрондук негизде, магниттик/телекөрсөтүү ленталарында же башка материалдардын жардамы менен аткарылган материалдык эмес маданий мурастар жаатындагы жазуулардын жыйындысы;

материалдык эмес маданий мурастын элементтери - ушул Мыйзамда аныкталган жана маданий мурастын материалдык эмес элементтеринин статусун алган баалуулуктар;

материалдык эмес маданий мурастын элементтерине менчик укугунун субъекттери - Кыргыз Республикасы менчигинин формасына карабастан юридикалык жана жеке жактар.

Күчүн жоготту деп таанылсын;

материалдык эмес маданий мурас жаатындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган - Кыргыз Республикасынын **Министрлер Кабинети** тарабынан ыйгарым укук берилген, материалдык эмес маданий мурасты коргоо жана пайдалануу боюнча мамлекеттик саясатты ишке ашыра турган мамлекеттик орган";

Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасынын элементтеринин улуттук тизмеги (мындан ары - Улуттук тизмеги) - Кыргыз Республикасынын **Министрлер Кабинети** тарабынан бекитилген, материалдык эмес маданий мурастардын элементтеринин банк маалыматтарын өзүнө камтыган, Кыргыз Республикасынын аймагында материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин мамлекеттик инвентаризациялоонун негизги куралы;

материалдык эмес маданий мурастын жазууларынын архиви - коомдук мекемелерде сакталган кагаз, электрондук негизде, магниттик/телекөрсөтүү

материалдык эмес маданий мурасын элементтеринин классификациясы - элементтердин категорияларын аныктоонун жана аларды Улуттук тизмекке киргизүүнүн жол-жоболору;

~~материалдык эмес маданий мурастын доееен — материалдык эмес маданий мурастын ар бир элементин Улуттук тизмеге, ошондой эле адамзаттын материалдык эмес маданий мурасынын Репрезентативдүү тизмесине же материалдык эмес маданий мурасты коргоо боюнча [Эл аралык конвенцияга](#) ылайык шанылынн коргоого муктаж болгон материалдык эмес маданий мурастын Тизмесине киргизүү үчүн аны милдеттүү түрдө документтештирүү;~~

элдик маданияттын материалдык жана руханий салттарынын “Чеберин-алып жүрүүчүсү” - коом тарабынан маданиятты жана салттуу билимди алып жүрүүчүлөр катары таанылган, материалдык эмес маданий мурастын элементтерин өзгөрүлбөгөн салттуу формалар жана каражаттар менен жараткан, сактап жана өткөрүп келишкен инсандарга ыйгарылуучу ардактуу титул;

ЮНЕСКОнун материалдык эмес маданий мурасты сактоо боюнча Өкмөттөр аралык комитети - материалдык эмес маданий мурастарды коргоо боюнча ЮНЕСКО Конвенциясынын Башкы Ассамблеясы тарабынан шайлануучу катышуучу - өлкөлөрдүн 24 мүчөсүнөн турган материалдык эмес мурасты коргоо боюнча ЮНЕСКОнун өкмөттөр аралык комитети;

адамзаттын материалдык эмес маданий мурасынын Репрезентативдик тизмеси - материалдык эмес маданий мурастын көбүрөөк көрсөтмөлүү болушун камсыз кылуу, алардын маанисин терең түшүнүүгө багытталган жана маданий ар түрдүүлүктү урматтоонун негизинде диалогду кубаттоо үчүн түзүлүүчү тизме. Материалдык эмес маданий мурасын коргоо боюнча ЮНЕСКОнун өкмөттөр аралык Комитети тийиштүү катышуучу мамлекеттердин сунуштарына ылайык адамзаттын

ленталарында же башка материалдардын жардамы менен аткарылган материалдык эмес маданий мурастар жаатындагы жазуулардын жыйындысы;

материалдык эмес маданий мурасын элементтеринин классификациясы - элементтердин категорияларын аныктоонун жана аларды Улуттук тизмекке киргизүүнүн жол-жоболору;

Күчүн жоготту деп таанылсын;

элдик маданияттын материалдык жана руханий салттарынын "Чеберин-алып жүрүүчүсү" - коом тарабынан маданиятты жана салттуу билимди алып жүрүүчүлөр катары таанылган, материалдык эмес маданий мурастын элементтерин өзгөрүлбөгөн салттуу формалар жана каражаттар менен жараткан, сактап жана өткөрүп келишкен инсандарга ыйгарылуучу ардактуу титул;

ЮНЕСКОнун материалдык эмес маданий мурасты сактоо боюнча Өкмөттөр аралык комитети - материалдык эмес маданий мурастарды коргоо боюнча ЮНЕСКО Конвенциясынын Башкы Ассамблеясы тарабынан шайлануучу катышуучу - өлкөлөрдүн 24 мүчөсүнөн турган материалдык эмес мурасты коргоо боюнча ЮНЕСКОнун өкмөттөр аралык комитети;

адамзаттын материалдык эмес маданий мурасынын Репрезентативдик тизмеси - материалдык эмес маданий мурастын көбүрөөк көрсөтмөлүү болушун камсыз кылуу, алардын маанисин терең түшүнүүгө багытталган жана маданий ар түрдүүлүктү урматтоонун негизинде диалогду кубаттоо үчүн түзүлүүчү тизме. Материалдык эмес маданий мурасын коргоо боюнча ЮНЕСКОнун өкмөттөр аралык Комитети тийиштүү катышуучу мамлекеттердин

материалдык эмес маданий мурасынын Репрезентативдик тизмесин түзөт, жаңыртып турат жана жарыялайт;

шашылыш коргоого муктаж болгон материалдык эмес маданий мурастардын Тизмеси - материалдык эмес маданий мурасты коргоо боюнча ЮНЕСКОнун Өкмөттөр аралык комитети шашылыш коргоого муктаж материалдык эмес маданий мурастын тизмегин түзөт, жаңылай жана тийиштүү мамлекеттердин - катышуучулардын өтүнүчү боюнча ошондой мурас ушул тизмеге киргизет;

эпос - адабияттын түрү, өткөндөгү окуяларды божомолдогон баяндама (ишке ашкан жана айтуучу баяндагандар). Эпос мейкиндик-мезгил аралыгында жыш окуяларды кайра чагылдырган сюжеттерден жана жанрлардан турат. Эпикалык жанрлар: көлөмдүүлөрү - эпопея, роман, эпикалык поэма (поэма-эпопея); орточолору - повесть; кенжелери-аңгеме, новелла, очерк;

айтуучулук өнөрү - айтуучулук өнөрүн - алып жүрүүчү манасчылар;

оозеки салттар - манасчылардын айтуучулук өнөрү жана акындардын айтыш өнөрү аркылуу жеткирилген эпикалык чыгармалар, фольклор (макал-лакаптар, санаттар, жомоктор, табышмактар, мифтер жана уламыштар) түрүндөгү оозеки эл чыгармачылыгы;

маданият мейкиндиги - элдин материалдык жана материалдык эмес маданий мурасынын кыйла сакталып калган байланыштарынын кайталангыс зонасы болуп калган аймак, социалдык-географиялык чөйрө;

көрсөтүү формалары - маданий баалуулуктардын базасы катары эл чыгармачылыгынын (кийизден, чийден, жыгачтан, булгаарыдан ж.б. жасалган буюмдар) үлгүлөрү;

чагылдыруу формалары - кыргыз элинин материалдык эмес маданий мурасынын элементтерин мүнөздөгөн, баарыдан мурда тили, элдик ырлары, обондору (күүлөрү);

сунуштарына ылайык адамзаттын материалдык эмес маданий мурасынын Репрезентативдик тизмесин түзөт, жаңыртып турат жана жарыялайт;

шашылыш коргоого муктаж болгон материалдык эмес маданий мурастардын Тизмеси - материалдык эмес маданий мурасты коргоо боюнча ЮНЕСКОнун Өкмөттөр аралык комитети шашылыш коргоого муктаж материалдык эмес маданий мурастын тизмегин түзөт, жаңылай жана тийиштүү мамлекеттердин - катышуучулардын өтүнүчү боюнча ошондой мурас ушул тизмеге киргизет;

эпос - адабияттын түрү, өткөндөгү окуяларды божомолдогон баяндама (ишке ашкан жана айтуучу баяндагандар). Эпос мейкиндик-мезгил аралыгында жыш окуяларды кайра чагылдырган сюжеттерден жана жанрлардан турат. Эпикалык жанрлар: көлөмдүүлөрү - эпопея, роман, эпикалык поэма (поэма-эпопея); орточолору - повесть; кенжелери-аңгеме, новелла, очерк;

айтуучулук өнөрү - айтуучулук өнөрүн - алып жүрүүчү манасчылар;

оозеки салттар - манасчылардын айтуучулук өнөрү жана акындардын айтыш өнөрү аркылуу жеткирилген эпикалык чыгармалар, фольклор (макал-лакаптар, санаттар, жомоктор, табышмактар, мифтер жана уламыштар) түрүндөгү оозеки эл чыгармачылыгы;

маданият мейкиндиги - элдин материалдык жана материалдык эмес маданий мурасынын кыйла сакталып калган байланыштарынын кайталангыс зонасы болуп калган аймак, социалдык-географиялык чөйрө;

көрсөтүү формалары - маданий баалуулуктардын базасы катары эл чыгармачылыгынын (кийизден, чийден, жыгачтан, булгаарыдан ж.б. жасалган буюмдар) үлгүлөрү;

<p>үрп-адаттар - өзүнүн мазмуну боюнча бай этномаданий комплекс, мейкиндик-мезгилдик негизде өткөрүп берүү менен сакталган жана кайра жаралган адамдардын жамааттык тажрыйбасынын формасы. Үрп-адаттар тийиштүү деңгээлде, адамзат турмушунун негизги учурларына; төрөлгөндөн сөөк коюу-эскерүү циклине чейин байланышкандыктан үстөмдүк кылуучу мааниге ээ;</p> <p>ырым-жырымдар - ритуалдык касиеттерге ээ болгон, адамдардын диний жана турмуштук көз караштарын жол-жоболоштурган руханий жана жашоо турмушунун бир бөлүгү;</p> <p>салттуу оюндар - кыргыз элинин маданий, социалдык жана рухий баалуулуктарын эске алган улуттук салттардын негизинде тарых тарабынан калыптанган мелдешүүчүлүк иш-аракет формасындагы оюндар;</p> <p>спорттун улуттук түрү - адамды шайкеш өнүктүрүү, анын ден соолугун чыңдоо жана анын денебой жактан жигердүүлүгүн өркүндөтүү максатында коом тарабынан пайдаланылуучу, тарыхый жактан калыптанган жана кыргыз элинин маданиятынын курамдык бөлүгү катары түзүлгөн спорттун түрү.</p>	<p>чагылдыруу формалары - кыргыз элинин материалдык эмес маданий мурасынын элементтерин мүнөздөгөн, баарыдан мурда тили, элдик ырлары, обондору (күүлөрү);</p> <p>үрп-адаттар - өзүнүн мазмуну боюнча бай этномаданий комплекс, мейкиндик-мезгилдик негизде өткөрүп берүү менен сакталган жана кайра жаралган адамдардын жамааттык тажрыйбасынын формасы. Үрп-адаттар тийиштүү деңгээлде, адамзат турмушунун негизги учурларына; төрөлгөндөн сөөк коюу-эскерүү циклине чейин байланышкандыктан үстөмдүк кылуучу мааниге ээ;</p> <p>ырым-жырымдар - ритуалдык касиеттерге ээ болгон, адамдардын диний жана турмуштук көз караштарын жол-жоболоштурган руханий жана жашоо турмушунун бир бөлүгү;</p> <p>салттуу оюндар - кыргыз элинин маданий, социалдык жана рухий баалуулуктарын эске алган улуттук салттардын негизинде тарых тарабынан калыптанган мелдешүүчүлүк иш-аракет формасындагы оюндар;</p> <p>спорттун улуттук түрү - адамды шайкеш өнүктүрүү, анын ден соолугун чыңдоо жана анын денебой жактан жигердүүлүгүн өркүндөтүү максатында коом тарабынан пайдаланылуучу, тарыхый жактан калыптанган жана кыргыз элинин маданиятынын курамдык бөлүгү катары түзүлгөн спорттун түрү.</p>
<p>5-берене. Материалдык эмес маданий мурастын элементтерин коргоо жана пайдалануу</p> <p>1. Материалдык эмес маданий мурастын элементтери Кыргыз Республикасынын элдерин руханий жана маданий жактан өнүктүрүү максатында, ошондой эле илимий, окутуу, тарбиялоо, туристтик жана экскурсиялык максаттарда сакталат жана пайдаланылат.</p> <p>2. Материалдык эмес маданий мурасты сактоо жана пайдалануу төмөндөгүлөргө багытталган тийиштүү юридикалык,</p>	<p>5-берене. Материалдык эмес маданий мурастын элементтерин коргоо жана пайдалануу</p> <p>1. Материалдык эмес маданий мурастын элементтери Кыргыз Республикасынын элдерин руханий жана маданий жактан өнүктүрүү максатында, ошондой эле илимий, окутуу, тарбиялоо, туристтик жана экскурсиялык максаттарда сакталат жана пайдаланылат.</p> <p>2. Материалдык эмес маданий мурасты сактоо жана пайдалануу төмөндөгүлөргө багытталган тийиштүү</p>

техникалык, администрациялык жана башка чараларды өзүнө камтыйт:

1) ага жетүүнүн тартибин аныктаган Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын сактоо менен калктын бардык категорияларынын материалдык эмес маданий мурастын элементтерине бирдей жетүүсүн камсыз кылуу;

2) материалдык эмес маданий мурасты табуу, иликтөө, эсепке алуу жана пропагандалоо;

3) маданий баалуулуктарга материалдык эмес маданий мурастын элементтеринин статусун берүү;

4) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин жок кылуудан, вандализм актыларынан, бурмалоодон, мистификациялоодон, бузуудан, негизсиз өзгөртүүлөрдү киргизүүдөн, тарыхый контексттен алып коюудан сактоону, коргоону камсыз кылуу;

5) анын сакталып турушун камсыз кылуучу материалдык эмес маданий мурастын элементтерин сарамжал күтүү;

6) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин кайра жандандыруу;

7) этномаданий чөйрөнү жандандыруу жүрүмүндө материалдык эмес маданий мурастын элементтерин пайдалануу.

3. Материалдык эмес маданий мурастын элементине менчик укугун чектөө, эгерде мындай чектөө материалдык эмес маданий мурасты туура пайдаланууга зыян тийгизбеген жана укук ээлеринин мыйзамдуу кызыкчылыктарын басмырлабаган шарттарда жол берилет.

юридикалык, техникалык, администрациялык жана башка чараларды өзүнө камтыйт:

1) ага жетүүнүн тартибин аныктаган Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын сактоо менен калктын бардык категорияларынын материалдык эмес маданий мурастын элементтерине бирдей жетүүсүн камсыз кылуу;

2) материалдык эмес маданий мурасты табуу, иликтөө, эсепке алуу жана пропагандалоо;

3) маданий баалуулуктарга материалдык эмес маданий мурастын элементтеринин статусун берүү;

4) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин жок кылуудан, вандализм актыларынан, бурмалоодон, мистификациялоодон, бузуудан, негизсиз өзгөртүүлөрдү киргизүүдөн, тарыхый контексттен алып коюудан сактоону, коргоону камсыз кылуу;

5) анын сакталып турушун камсыз кылуучу материалдык эмес маданий мурастын элементтерин сарамжал күтүү;

6) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин кайра жандандыруу;

7) этномаданий чөйрөнү жандандыруу жүрүмүндө материалдык эмес маданий мурастын элементтерин пайдалануу.

3. Материалдык эмес маданий мурастын элементине менчик укугун чектөө, эгерде мындай чектөө материалдык эмес маданий мурасты туура пайдаланууга зыян тийгизбеген жана укук ээлеринин мыйзамдуу кызыкчылыктарын басмырлабаган шарттарда жол берилет.

4. “Манас” эпосунун үчилтигин (“Манас”, “Семетей”, “Сейтек” эпостору) сактоого, өнүктүрүүгө жана даңазалоого байланышкан маселелерди “Манас” эпосу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы менен жөнгө салынат.

6-берене. Улуттук тизмеги

1. Материалдык эмес маданий мурастын элементтерин максималдуу түрдө толук ачуу жана аны коргоого көмөктөшүү максатында Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасынын элементи мамлекеттик эсепке алууга жатат.

2. Ушул Мыйзамга ылайык ага кошулган элементтердин укуктук статусу аныкталуу менен Улуттук тизмек материалдык эмес маданий мурастын элементтерин коргоо жана пайдалануу жаатындагы мамлекеттик саясатты жүргүзүүнүн куралы болуп саналат.

3. Улуттук тизмек илимий кызматкерлердин, профилдик адистердин, материалдык эмес маданий мурасты алып жүрүүчү жамааттардын жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн катышуусу менен түзүлгөн материалдык эмес маданий мурастын элементтеринин досьесинин негизинде иштелип чыгат.

4. Улуттук тизмек элементтер тууралуу негизги маалыматтарды өзүнө камтыйт, мамлекеттик, расмий тилдерде электрондук жана кол жазма вариантында жүргүзүлөт.

5. Материалдык эмес маданий мурастын ачылышына же жаңы элементтеринин жаралышына жараша Кыргыз Республикасынын **Өкмөтү** тарабынан белгиленген тартипте Улуттук тизмек толукталып турат.

6. Материалдык эмес маданий мурастын элементтери Улуттук тизмекке киргизилген учурдан баштап Кыргыз Республикасынын менчиги болуп саналат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте милдеттүү түрдө корголууга жана сакталууга жатат.

6-берене. Улуттук тизмеги

1. Материалдык эмес маданий мурастын элементтерин максималдуу түрдө толук ачуу жана аны коргоого көмөктөшүү максатында Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасынын элементи мамлекеттик эсепке алууга жатат.

2. Ушул Мыйзамга ылайык ага кошулган элементтердин укуктук статусу аныкталуу менен Улуттук тизмек материалдык эмес маданий мурастын элементтерин коргоо жана пайдалануу жаатындагы мамлекеттик саясатты жүргүзүүнүн куралы болуп саналат.

3. Улуттук тизмек илимий кызматкерлердин, профилдик адистердин, материалдык эмес маданий мурасты алып жүрүүчү жамааттардын жана жарандык коомдун өкүлдөрүнүн катышуусу менен түзүлгөн материалдык эмес маданий мурастын элементтеринин досьесинин негизинде иштелип чыгат.

4. Улуттук тизмек элементтер тууралуу негизги маалыматтарды өзүнө камтыйт, мамлекеттик, расмий тилдерде электрондук жана кол жазма вариантында жүргүзүлөт.

5. Материалдык эмес маданий мурастын ачылышына же жаңы элементтеринин жаралышына жараша Кыргыз Республикасынын **Министрлер Кабинети** тарабынан белгиленген тартипте Улуттук тизмек толукталып турат.

6. Материалдык эмес маданий мурастын элементтери Улуттук тизмекке киргизилген учурдан баштап Кыргыз Республикасынын менчиги болуп саналат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте милдеттүү түрдө корголууга жана сакталууга жатат.

Күчүн жоготту деп таанылсын.

<p>7. Мурда Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурастарынын элементтеринин Улуттук тизмегине киргизилген, жоголуп кетүү коркунучу алдында турган материалдык эмес маданий мурастардын элементтери боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган жыл сайын кабыл алынган чаралардын натыйжалуулугуна баа берүүнү жүргүзөт жана жоголуп кетүү коркунучу четтетилген учурда Улуттук тизмегинен материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин алып коюу тууралуу Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн алдына сунуштама киргизет.</p> <p>8. Алар жоголгон же бузулган учурда Улуттук тизмекке "жоголгон" деген белги коюлат.</p>	<p>Күчүн жоготту деп таанылсын.</p>
<p>7-берене. Материалдык эмес маданий мурастар чөйрөсүндөгү мамлекеттик бийлик органдарынын ыйгарым укуктары</p> <p>1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтү:</p> <p>1) ушул Мыйзамда жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарында белгиленген шарттарга ылайык өзүнүн мекемелери аркылуу материалдык эмес маданий мурастардын сактоону жана пайдаланууну кепилдикке алат жана камсыз кылат;</p> <p>2) материалдык эмес маданий мурастардын сактоо жана пайдалануу боюнча мамлекеттик саясатты жүзөгө ашырууну камсыз кылат, бул тармактагы улуттук стратегияны жана аларды мамлекеттик бюджеттен каржылоону бекитет;</p> <p>3) материалдык эмес маданий мурастарды сактоо жана пайдалануу боюнча мамлекеттик саясатты жүзөгө ашырууну камсыз кылат, материалдык эмес маданий мурастарды сактоо боюнча нормативдик базаларды, иш чаралардын жана мамлекеттик программалардын пландарын бекитет.</p>	<p>7-берене. Материалдык эмес маданий мурастар чөйрөсүндөгү мамлекеттик бийлик органдарынын ыйгарым укуктары</p> <p>1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети:</p> <p>1) ушул Мыйзамда жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарында белгиленген шарттарга ылайык өзүнүн мекемелери аркылуу материалдык эмес маданий мурастардын сактоону жана пайдаланууну кепилдикке алат жана камсыз кылат;</p> <p>2) материалдык эмес маданий мурастардын сактоо жана пайдалануу боюнча мамлекеттик саясатты жүзөгө ашырууну камсыз кылат, бул тармактагы улуттук стратегияны жана аларды мамлекеттик бюджеттен каржылоону бекитет;</p> <p>3) материалдык эмес маданий мурастарды сактоо жана пайдалануу боюнча мамлекеттик саясатты жүзөгө ашырууну камсыз кылат, материалдык эмес маданий мурастарды сактоо боюнча нормативдик базаларды, иш чаралардын жана мамлекеттик программалардын пландарын бекитет.</p>

4) Улуттук тизмекти жана материалдык эмес маданий мурастардын элементтеринин классификациясы жөнүндө жобону бекитет.

2. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган:

1) материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин сактоо жана өнүктүрүү боюнча шарт түзөт жана чара көрөт;

2) материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин кайрадан жаратуу, сактоо, пайдалануу жана жайылтууга багытталган республикалык максаттуу программаларды иштеп чыгат жана Кыргыз Республикасынын **Өкмөтүнүн** бекитүүсүнө сунуш кылат;

3) Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурастарынын элементтерин издеп табууну, эсепке алууну, коргоону жана пайдалануу эрежесин сактоону камсыз кылат;

4) материалдык эмес маданий мурастардын ар түрдүү элементтерин идентификациялоону жана аныктоону ишке ашырат;

5) материалдык эмес маданий мурастардын элементтеринин абалына мониторинг жүргүзөт;

6) коомчулуктун кабардар болуусун жана маалымат алуусун жогорулатууну, коомдо материалдык эмес маданий мурастын маанисин көтөрүүгө багытталган жалпы саясатты таанууну, сыйлоону жана кабыл алууну камсыз кылат;

7) жок болуп кетүү коркунучу алдында турган материалдык эмес маданий мурас чөйрөсүндөгү илимий, техникалык жана искусство таануу изилдөөлөрүнө көмөктөшөт;

8) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин Улуттук тизмекке киргизүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын **Өкмөтүнө** сунуш киргизет;

9) Улуттук тизмекти жүргүзүүнү ишке ашырат;

10) Материалдык эмес маданий мурастын элементтерин сактоо жана пайдалануу чөйрөсүндө эл аралык кызматташтыкты ишке ашырат;

4) Улуттук тизмекти жана материалдык эмес маданий мурастардын элементтеринин классификациясы жөнүндө жобону бекитет.

2. Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган:

1) материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин сактоо жана өнүктүрүү боюнча шарт түзөт жана чара көрөт;

2) материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин кайрадан жаратуу, сактоо, пайдалануу жана жайылтууга багытталган республикалык максаттуу программаларды иштеп чыгат жана Кыргыз Республикасынын **Министрлер Кабинетинин** бекитүүсүнө сунуш кылат;

3) Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурастарынын элементтерин издеп табууну, эсепке алууну, коргоону жана пайдалануу эрежесин сактоону камсыз кылат;

4) материалдык эмес маданий мурастардын ар түрдүү элементтерин идентификациялоону жана аныктоону ишке ашырат;

5) материалдык эмес маданий мурастардын элементтеринин абалына мониторинг жүргүзөт;

6) коомчулуктун кабардар болуусун жана маалымат алуусун жогорулатууну, коомдо материалдык эмес маданий мурастын маанисин көтөрүүгө багытталган жалпы саясатты таанууну, сыйлоону жана кабыл алууну камсыз кылат;

7) жок болуп кетүү коркунучу алдында турган материалдык эмес маданий мурас чөйрөсүндөгү илимий, техникалык жана искусство таануу изилдөөлөрүнө көмөктөшөт;

8) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин Улуттук тизмекке киргизүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын **Министрлер Кабинетине** сунуш киргизет;

9) Улуттук тизмекти жүргүзүүнү ишке ашырат;

<p>11) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин сактоо жана пайдалануу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын сакталышына, материалдык эмес маданий мурастын элементтерин кайра түзүүгө, пайдаланууга жана күтүү тартибине мамлекеттик контролду жүргүзөт;</p> <p>12) Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталган тартипте элдик маданияттын материалдык жана руханий салттарынын "Чеберин - алып жүрүүчүсү" деген ардактуу титулду ыйгарууну ишке ашырат;</p> <p>13) Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасын сактоо жана пайдалануу чөйрөсүндөгү башка ыйгарым укуктарды ишке ашырат.</p> <p>3. Жергиликтүү бийлик органдары өздөрүнүн аймактарында:</p> <p>1) материалдык эмес маданий мурасты коргоо жана пайдалануу тууралуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын сакталышын камсыз кылат;</p> <p>2) жергиликтүү маанидеги материалдык эмес маданий мурастын элементтерин үйрөнүүнү, эсепке алууну жана коргоону уюштуруу жана аларды каржылоо боюнча экономикалык жана социалдык өнүгүүнүн пландарында иш-чараларды карайт;</p> <p>3) материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин иликтөө, коргоо жана пропагандалоо боюнча иш-чараларды өткөрүүгө тийиштүү профилдеги илимий мекемелерди жана коомчулукту тартат;</p> <p>4) мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдар менен макулдашуу аркылуу бардык категориядагы материалдык эмес маданий мурастын элементтерин табуу, иликтөө, эсепке алуу, коргоо жана пайдалануу боюнча иш-чаралардын аткарылышын камсыз кылат;</p> <p>5) табылган материалдык эмес маданий мурастын элементтерин Улуттук тизмекке киргизүү үчүн мамлекеттик</p>	<p>10) Материалдык эмес маданий мурастын элементтерин сактоо жана пайдалануу чөйрөсүндө эл аралык кызматташтыкты ишке ашырат;</p> <p>11) материалдык эмес маданий мурастын элементтерин сактоо жана пайдалануу чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын сакталышына, материалдык эмес маданий мурастын элементтерин кайра түзүүгө, пайдаланууга жана күтүү тартибине мамлекеттик контролду жүргүзөт;</p> <p>12) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган тартипте элдик маданияттын материалдык жана руханий салттарынын "Чеберин - алып жүрүүчүсү" деген ардактуу титулду ыйгарууну ишке ашырат;</p> <p>13) Кыргыз Республикасынын материалдык эмес маданий мурасын сактоо жана пайдалануу чөйрөсүндөгү башка ыйгарым укуктарды ишке ашырат.</p> <p>3. Жергиликтүү бийлик органдары өздөрүнүн аймактарында:</p> <p>1) материалдык эмес маданий мурасты коргоо жана пайдалануу тууралуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын сакталышын камсыз кылат;</p> <p>2) жергиликтүү маанидеги материалдык эмес маданий мурастын элементтерин үйрөнүүнү, эсепке алууну жана коргоону уюштуруу жана аларды каржылоо боюнча экономикалык жана социалдык өнүгүүнүн пландарында иш-чараларды карайт;</p> <p>3) материалдык эмес маданий мурастардын элементтерин иликтөө, коргоо жана пропагандалоо боюнча иш-чараларды өткөрүүгө тийиштүү профилдеги илимий мекемелерди жана коомчулукту тартат;</p> <p>4) мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдар менен макулдашуу аркылуу бардык категориядагы материалдык эмес маданий мурастын элементтерин табуу, иликтөө, эсепке</p>
--	--

<p>ыйгарым укуктуу органдар аркылуу Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн бекитүүсүнө сунуш кылат;</p> <p>6) мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдын жана башка кызыкдар уюмдардын жана жарандардын сунуштары боюнча материалдык эмес маданий мурастын элементтери үчүн коркунуч келтирген иштерди токтото туруу, ошондой эле тыюу салуу жөнүндө маселелерди чечет;</p> <p>7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.</p>	<p>алуу, коргоо жана пайдалануу боюнча иш-чаралардын аткарылышын камсыз кылат;</p> <p>5) табылган материалдык эмес маданий мурастын элементтерин Улуттук тизмекке киргизүү үчүн мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдар аркылуу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин бекитүүсүнө сунуш кылат;</p> <p>6) мамлекеттик ыйгарым укуктуу органдын жана башка кызыкдар уюмдардын жана жарандардын сунуштары боюнча материалдык эмес маданий мурастын элементтери үчүн коркунуч келтирген иштерди токтото туруу, ошондой эле тыюу салуу жөнүндө маселелерди чечет;</p> <p>7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.</p>
<p>11-берене. Материалдык эмес маданий мурасты коргоо жана пайдалануу боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын бузгандыгы үчүн каралган жоопкерчиликтин түрлөрү</p> <p>1. Материалдык эмес маданий мурастын элементтерин коргоонун, пайдалануунун, эсепке алуунун жана кайра жандандыруунун эрежелерин аткарбаган, аларды коргоонун режимин, ошондой эле материалдык эмес маданий мурасты коргоо жана пайдалануу тууралуу Кыргыз Республикасынын башка мыйзамдарын бузган мамлекеттик органдар, юридикалык жана жеке жактар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчиликке тартылат.</p> <p>2. Материалдык эмес маданий мурастын элементтерине зыян келтиришкен юридикалык жана жеке жактар элементти калыбына келтирүүгө, ал эми ага мүмкүн болбогон учурда келтирилген чыгымдардын ордун Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык толтурууга милдеттүү.</p>	<p>11-берене Ушул Мыйзамды бузгандык үчүн жоопкерчилик.</p> <p>1.Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдары, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана кызмат адамдары ушул Мыйзамды аткарбагандыгы үчүн Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” мыйзамына ылайык жоопкерчилик тартат.</p>

<p>3. Ушул берененин 2-бөлүгүндө көрсөтүлгөн чыгымдардын ордун толтурууга байланышкан, ошолордун күнөөсү боюнча ишканалар, уюмдар, мекемелер чыгаша тартышкан учурда кызмат адамдары жана башка кызматкерлер Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте материалдык жоопкерчилик тартышат.</p>	
<p>13-берене. Корутунду жоболор.</p> <p>1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.</p> <p>2. Кыргыз Республикасынын Өкмөтү өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.</p>	<p>13-берене. Корутунду жоболор.</p> <p>1. Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.</p> <p>2. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин.</p>

**Кыргыз Республикасынын
маданият, маалымат, спорт
жана жаштар саясаты министри**

А.Максутов